

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/137/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200238
Dátum vydania rozhodnutia: 27. apríla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:3017200238.4

ROZHODNUTIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, členky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a člena senátu Michala Novotného (sudca spravodajca) vo veci žalobcu: G. C. L., nar. X. G. XXXX, G. XXX/XX, D. R., zastúpený: Mgr. Vladimír Karásek, advokát, Stred 60/55, Považská Bystrica, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 až 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia z 22. mája 2017, č. 38444-2/2017-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15 Sa 25/2017-68 z 26. júla 2018 takto

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky zamieta návrh žalobcu na prerušenie kasačného konania.
- II. Kasačnú sťažnosť zamieta.
- III. Účastníkom konania nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobca na základe povolenia Trenčianskeho samosprávneho kraja z 11. januára 2006 prevádzkoval zdravotnícke zariadenie - ambulanciu v špecializačnom odbore gynekológia a pôrodníctvo. Slovenská lekárska komora mu ešte 25. novembra 2005 vydala licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/TN/0405/05. Na žiadosť žalobcu mu Trenčiansky samosprávny kraj rozhodnutím zo 17. decembra 2007 zrušil povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia k 31. januáru 2008. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe mu však zostala v platnosti aj po tomto dni. Napriek tomu sa žalobca u žalovanej registračným listom fyzickej osoby uplynutím 31. januára 2008 odhlásil z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby.
2. Po zistení, že žalobca bol aj naďalej (po 31. januári 2008) držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, pobočka žalovanej v Považskej Bystrici rozhodnutím zo 16. marca 2017, č. 379-31/2017-PB, vyslovila, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobcovi nezaniklo 31. januára 2008, ale až 30. júna 2010. Pobočka vyšla z toho, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa § 5 zákona č. 461/2003

Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010, v dôsledku čoho bol žalobca aj po 31. januári 2008 samostatne zárobkovo činnou osobou. Jeho povinné nemocenské a dôchodkové poistenie tak podľa § 21 ods. 1 cit. zákona mohlo zaniknúť až 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, kedy jeho príjem z podnikania a z inej samostatne zárobkovo činnnej osoby nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 9 (do 31. decembra 2007 išlo o ods. 10) cit. zák. Keďže žalobca za rok 2009 nepodal daňové priznanie k dani z príjmov, jeho príjem pod túto hranicu prvýkrát klesol práve v tomto roku. Preto jeho povinné poistenie zaniklo 30. júna 2010.

3. Napriek odvolaniu žalobcu žalovaná toto rozhodnutie potvrdila svojím rozhodnutím z 22. mája 2017, č. 38444-2/2017-BA. Zdôraznila, že podľa § 3 ods. 4 písm. c) a § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov sa zdravotnícke povolanie lekár mohlo vykonávať aj na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Vydaná licencia tak podľa žalovanej predstavovala oprávnenie na výkon činnosti, ktoré zakladalo jej držiteľovi postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Pobočka začala toto konanie, pretože považovala údaje v odhláske za sporné. Vydávané rozhodnutie je prvým rozhodnutím o otázke, či poistenie žalobcovi zaniklo, a preto nemohla byť v predmetnej veci nariadená obnova konania. Záverom uviedla, že konanie bolo začaté v súlade s § 185 ods. 4 cit. zák. prvým úkonom, ktorým môže byť aj doručenie rozhodnutia, pokiaľ žalovaná disponovala potrebnými a dostatočnými podkladmi pre rozhodnutie.

4. Správnu žalobu, ktorú žalobca podal proti uvedenému rozhodnutiu, správny súd zamietol tu napadnutým rozsudkom č. k. 15 Sa 25/2017-68. Zdôraznil, že na postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. postačuje držba oprávnenia, bez ohľadu na to či žalobca činnosť aj reálne vykonával. Takým oprávnením bola podľa § 3 ods. 4 v spojení s § 10 ods. 2 a § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. aj licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorej sa zrušenie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia nijako nedotklo. Žalobca bol jej držiteľom aj po 31. januári 2008, hoci nebola nevyhnutnou podmienkou na to, aby žalobca mohol vykonávať činnosť odborného zástupcu v pracovnom pomere pre spoločnosť L., s.r.o. Preto ani odhláska, ktorá bola naviazaná na zánik povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, nevedla k zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Zdôraznil že, žalobca mal na základe dvoch rôznych právnych titulov jednak postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby na základe licencie L1A a jednak postavenie zamestnanca v pracovnom pomere na základe licencie L1C. Podľa správneho súdu zákon č. 461/2003 Z. z. neustanovoval žiadnu lehotu, v ktorej možno rozhodnúť o zániku poistenia v sporných prípadoch. Navyše, správny súd nemal za preukázané, že by pobočka žalovanej disponovala informáciami o licencií žalobcu v čase podania odhlásky z povinného poistenia.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie, prípadne postúpenia orgánu, do ktorého právomoci patrí. Vytkol správne mu súdu, že na svoju podporu predložil niekoľko rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sa týkali činnosti advokátov a na ktoré správny súd nijako nereagoval. Z týchto rozhodnutí plynie, že postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby sa získava naplnením nielen formálnych, ale aj materiálnych znakov. Žalobca nenaplnia materiálny znak samostatnej zárobkovej činnosti, keď navyše svoju činnosť vykonával v pracovnom pomere. Zdôraznil, že ustanovenie § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. samo osebe neumožňuje vykonávať zdravotnícke povolanie. Poskytovateľom podľa § 4 písm. b) cit. zákona je len podnikateľ, ktorým žalobca nebol. Aj ustanovenie § 2 ods. 2 písm. c) Obchodného zákonníka sa vzťahuje výlučne na osobu, ktorá reálne podniká v zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, teda vykonáva sústavnú činnosť. Oprávnenie na výkon podnikania nemožno vyvodit' ani z § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z., pretože § 10 ods. 2 predpokladá, že taká činnosť sa bude vykonávať u iného poskytovateľa.

6. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť. Žalobca v nej opakuje tie isté námietky, s ktorými sa vyrovnala tak žalovaná, ako aj správny súd v napadnutom rozsudku. Postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. je spojené s držbou oprávnenia, nie jeho využívaním. To dosvedčuje tak judikatúra najvyššieho súdu, ako aj znenie § 4 písm. b) zákona č. 578/2004 Z. z.,

ktoré bolo novelizované práve preto, aby sa vyjadrilo, že aj držiteľ licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je podnikateľom. Naopak, za oprávnenie na výkon samostatnej zárobkovej činnosti sa nepovažuje licencia na výkon činnosti odborného zástupcu (L1C), ale ani licencia na výkon zdravotníckeho povolania (L1B). Judikatúru, ktorú žalobca citoval, považovala žalovaná za prekonanú neskoršími rozhodnutiami pléna ústavného súdu, ako aj publikovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu. Záverom žalovaná zdôraznila, že ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. sa aplikujú rovnako na všetky slobodné povolania a ani lekárov z nich nemožno vynímať.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), na ktorý od 1. augusta 2021 prešiel výkon súdnictva z najvyššieho súdu (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov), preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a bez ohľadu na uplatnené kasačné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

III.A K prerušeniam konania

8. Najvyšší súd najskôr uznesením z 29. apríla 2020 prerušil kasačné konanie do právoplatného skončenia konania sp. zn. 1 Vs 3/2019. Veľký senát najvyššieho súdu rozhodol v tomto konaní o zamietnutí kasačnej sťažnosti, čím odpadla prekážka, pre ktorú bolo žalobcove konanie prerušené. Keďže rozsudok veľkého senátu sp. zn. 1 Vs 3/2019 bol napadnutý ústavnou sťažnosťou, najvyšší súd následne uznesením z 26. mája 2021 opätovne prerušil kasačné konanie do právoplatného skončenia konania pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 361/2021. Len čo ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol, tunajší súd uznesením z 28. januára 2022 rozhodol, že sa v kasačnom konaní bude pokračovať. Návrhom došlým 28. februára 2022 žalobca navrhol, aby sa kasačné konanie znova prerušilo podľa § 100 ods. 2 písm. a) SSP, pretože proti obsahovo podobnému rozsudku najvyššieho súdu bola podaná ústavná sťažnosť.

9. Podľa § 100 ods. 2 písm. a) SSP, ktorý sa podľa § 452 ods. 1 SSP použije aj na kasačné konanie, možno konanie prerušiť, ak prebieha súdne konanie alebo administratívne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktoré môže mať význam na rozhodnutie správneho súdu. Žalobca za také konanie považuje konanie o ústavnej sťažnosti proti jednému z rozsudkov najvyššieho súdu. Otázka vplyvu licencie L1A na trvanie povinného nemocenského a dôchodkového poistenia však už bola vyriešená rozsudkom veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019, ktorého právne závery sú pre kasačný súd zásadne záväzné (§ 466 ods. 3 SSP). Tento rozsudok bol takisto napadnutý ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd ju však uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021 odmietol, pretože vyslovené právne závery nepovažoval za ústavne neudržateľné. Ústavný súd tak svojím rozhodnutím nespochybnil zvolené riešenie, hoci bolo zrejmé, že k nemu dospel veľký senát najvyššieho súdu, takže bude záväzné pre ďalšie rozhodovanie kasačného súdu. Za daných okolností tak samo podanie ústavnej sťažnosti proti rozsudku jedného z kasačných senátov, ktorý vychádza z rovnakého právneho názoru ako rozhodnutie veľkého senátu, nemá nijaký vplyv na záväznosť právneho názoru, ktorý vyslovil veľký senát. Podľa kasačného súdu tak konanie o takej ústavnej sťažnosti nemá význam pre rozhodovanie kasačného súdu v tejto veci, preto najvyšší správny súd návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP v spojení s § 25 SSP zamietol.

III.B K veci samej

10. V prerokúvanej veci žalovaná pobočka ako organizačná zložka verejnoprávnej inštitúcie zriadenej na výkon sociálneho poistenia podľa § 120 zákona č. 461/2003 Z. z. konala a rozhodovala v rámci svojej právomoci o otázke zániku poistenia, ktorú považovala za spornú. Toto rozhodovanie je podľa § 172 ods. 5 cit. zák. predmetom nedávkového konania, ktoré sa spravuje treťou časťou (§ 172 až 225) zákona č. 461/2003 Z. z.

11. Podľa § 209 ods. 1 cit. zák. sa rozhodnutie v tomto konaní vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Pod pojmom „ustanovuje inak“ treba rozumieť ustanovenie, v ktorom je výslovne dovolené vydať rozhodnutie ústne alebo vyznačením v spise (napr. § 194 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.). Nemožno však z neho vyvodiť, že za rozhodnutie možno považovať každý akt, ktorým organizačná zložka niečo vyznačila v spise alebo v informačnom systéme. Podľa § 228 ods. 3 cit. zák. v znení účinnom do 31. decembra 2010 bola samostatne zárobkovo činná osoba povinná odhlásiť sa z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia do ôsmich dní od jeho zániku. Citované ustanovenie, ani iné ustanovenia neustanovovali nič o tom, že by na základe tejto

odhlášky mala žalovaná vydať rozhodnutie o zániku vyznačením v spise. Odhláška bola teda len evidenčným úkonom poistenca, ktorým oznamoval žalovanej skutočnosti, kvôli ktorým mu - podľa jeho názoru - zanikalo povinné poistenie. Žalovaná mohla údaje v odhláške bez ďalšieho akceptovať, táto akceptácia však nemá povahu právoplatného rozhodnutia o zániku sociálneho poistenia.

12. Ak žalovaná považovala údaje v odhláške alebo jej účinky za sporné, mohla v nedávkovom konaní podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnúť o zániku povinného poistenia inak než bolo uvedené v odhláške. Ako zdôraznil aj správny súd v napadnutom rozsudku, zo žiadneho ustanovenia citovaného zákona nevyplýva, že by žalovaná mohla vydať takéto rozhodnutie len do určitého času po podaní odhlášky. Pokiaľ má byť plynutie času na účely sociálneho poistenia podstatné, ustanovuje to zákon č. 461/2003 Z. z. výslovne, napr. v § 145 ods. 3 (premlčanie vrátenia poistného) alebo v § 147 (premlčanie predpísania a vymáhania poistného). Postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ako aj vznik alebo zánik jej povinného poistenia podľa § 21 cit. zák. nastáva vtedy, ak sú splnené príslušné zákonné podmienky. Otázka trvania poistenia totiž nie je podstatná len pre platenie poistného, ale je dôležitá aj je pre vznik nárokov na jednotlivé dávky sociálneho poistenia a ich výšku. Napríklad pre výpočet osobného mzdového bodu za určité obdobie je podľa § 62 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodný osobný vymeriavací základ (§ 61 cit. zák.), ktorý je pochopiteľne vyšší pri súbehu viacerých poistení. Vyšší osobný mzdový bod sa prejaví vo vyššom priemernom osobnom mzdovom bode (§ 63 cit. zák.), ktorý vstupuje do výpočtu starobného dôchodku (§ 66 ods. 1 cit. zák.). Práve z tohto dôvodu je dôležité, aby vznik a zánik povinného poistenia neboli viazané na subjektívne činitele (predstavy poistenca o charaktere jeho činnosti), ale na objektívne okolnosti, a aby žalovaná mohla kedykoľvek odstrániť spornosť, ktorá by v týchto otázkach mohla vzniknúť.

13. Podstatnou otázkou, na ktorej správny súd postavil svoj zamietajúci rozsudok a ktorej sa v prevažnej miere venuje aj kasačná sťažnosť, je však otázka, či držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) zakladala žalobcovi postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Táto kľúčová právna otázka bola medzičasom predmetom rozporných rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 a 1 Vs 3/2019. Podľa už citovaného § 466 ods. 3 SSP je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senáty záväzný, no možno sa od neho odchyliť len tým, že sa vec znova postúpi na prejednanie veľkému senátu. Takéto nové rozhodnutie veľkého senátu sa potom znova stáva záväzným pre všetky senáty. To však logicky predpokladá, že vydaním nového rozhodnutia veľkého senátu zanikajú účinky záväznosti právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí veľkého senátu v tom rozsahu, v akom právny názor vyjadrený v neskoršom rozhodnutí nemôže obstať popri skoršom rozhodnutí veľkého senátu. Podľa kasačného súdu tak v súčasnosti treba pri riešení otázky účinkov licencie L1A vychádzať z neskoršieho rozsudku veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019.

14. V ňom veľký senát formuloval právny názor, že licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu na účely sociálneho poistenia. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu podľa citovaného ustanovenia. Sociálna poisťovňa neposudzuje príjem takého lekára výlučne vo vzťahu k licenci L1A a teda nie je povinná skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami lekára, považovaného za samostatne zárobkovo činnnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ak taký lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov), ide vždy o príjem samostatne zárobkovo činnnej osoby a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej postavenia podľa § 5 písm. c) alebo aj podľa iných písmen v § 5 zákona č. 461/2003 Z. z.

15. Senát najvyššieho správneho súdu je podľa viackrát citovaného § 466 ods. 3 SSP uvedenými právnymi názormi viazaný a nevidí žiaden dôvod, aby sa od nich podľa citovaného ustanovenia

odkláňal. Preto nie sú podstatné ani odkazy žalobcu na právne názory vyslovené v staršej judikatúre ústavného súdu alebo najvyššieho súdu k otázke, za akých okolností možno považovať advokáta za samostatne zárobkovo činnú osobu. Označeným rozhodnutím veľkého senátu bola totiž vyriešená špecifická otázka, ktorá sa týka práve postavenia lekárov, takže nie je potrebné jej riešenie vyvodzovať nepriamo z iných rozhodnutí iných súdnych orgánov. Právny názor opakovaný v kasačnej sťažnosti, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sama neoprávňuje na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, odporuje jasnému zneniu § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. Podľa tohto ustanovenia totiž možno ako samostatnú zdravotnícku prax poskytovať zdravotnú starostlivosť buď v zariadení iného poskytovateľa alebo na inom mieste ako v zdravotníctvom zariadení. Predpokladom využívania licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe tak nie je existencia zdravotníckeho zariadenia. Táto licencia podľa citovaného ustanovenia umožňuje poskytovať zdravotnú starostlivosť v zásade na akomkoľvek mieste. Lekár, ktorý poskytoval zdravotnú starostlivosť na základe tejto licencie, bol dokonca podľa § 39 ods. 1 písm. d) zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení účinnom do 30. novembra 2011 oprávnený predpisovať aj lieky, a to aj keď samostatnú zdravotnícku prax vykonával na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení.

16. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe tak zakladala plnohodnotné oprávnenie lekára na poskytovanie zdravotnej starostlivosti bez viazanosti na určité zdravotnícke zariadenie. Tomuto záveru svedčí okrem ustanovenia § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. aj ustanovenie § 4 písm. b) cit. zák., podľa ktorého je fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe takejto licencie, rovnakým poskytovateľom ako osoba, ktorá ju poskytuje na základe povolenia podľa § 11. Dodatok „podnikateľ“, na ktorý žalobca poukazuje v kasačnej sťažnosti, bol do citovaného ustanovenia doplnený až zákonom č. 362/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. decembra 2011. Znenie, ktoré sa aplikovalo za postavenie žalobcu do 31. decembra 2010, teda za poskytovateľa považovalo len fyzickú osobu, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Už v dôsledku toho v prerokovanej veci nie sú dôvodné odkazy žalobcu na to, že citované ustanovenie predpokladalo, že poskytovateľom bude fyzická osoba - podnikateľ. Okrem toho si však žalobca dodatok „podnikateľ“ v citovanom ustanovení vykladá nesprávne a rovnako nesprávne vykladá aj § 2 Obchodného zákonníka. Nie je totiž pravdou, že by citované ustanovenie definovalo podnikateľa ako osobu, ktorá „reálne podniká“, teda vykonáva činnosť podľa odseku 1. Práve naopak, podľa § 2 ods. 1 ObZ je podnikanie činnosť vykonávaná podnikateľom, teda činnosť vykonávaná osobou vymedzenou v § 2 ods. 2 ObZ. Inak povedané, len čo určitá osoba získa oprávnenia vymedzené v § 2 ods. 2 ObZ, hľadá sa na ňu pri vykonávaní činnosti podľa § 2 ods. 1 ObZ ako na podnikateľa a na jej činnosť ako na podnikanie. Podľa kasačného súdu ustanovenie § 4 písm. b) cit. zák. v znení účinnom od 1. decembra 2011 vyjadruje ten istý princíp - držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z. z. získava oprávnenie na podnikanie v zmysle § 2 ods. 2 písm. c) ObZ a len čo začne vykonávať takúto činnosť spôsobom § 2 ods. 1 ObZ, je podnikateľom, ktorý podniká. Z uvedených ustanovení však nemožno vyvodiť, že by sa licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe stávala oprávnením na podnikanie až od okamihu, kedy jej držiteľ na jej základe skutočne vykonáva činnosť.

17. Vo výsledku však táto úvaha nie je rozhodujúca. Ako už bolo viackrát zdôraznené, postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného do 31. decembra 2010 nezáviselo od toho, či určitá osoba svoje oprávnenie na podnikanie využívala alebo nie, ale len od toho, či ho mala alebo nie. To, či jej držiteľ podnikal alebo nie, zohľadňoval zákon č. 461/2003 Z. z. tým spôsobom, že podľa § 21 ods. 1 vznik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia viazal na dosiahnutie určitého príjmu z podnikania, a zánik tohto poistenia podľa § 21 ods. 4 viazal na pokles tohto príjmu pod určitú hranicu. Pokiaľ však tieto podmienky neboli naplnené, nebolo podstatné, či držiteľ oprávnenia svoje oprávnenie využíval alebo nie. Rovnako nie je podstatné, či držiteľ takéhoto povolenia zároveň vykonával rovnakú alebo obdobnú činnosť v pracovnom pomere alebo inom právnom vzťahu. Ako však zdôraznil už správny súd, licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. oprávňuje na výkon zdravotníckeho povolania. Rovnako na tento výkon oprávňuje aj povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti podľa § 11 cit. zák. Takéto povolenie podľa § 12 ods. 2 písm. a) cit. zák. bolo možné vydať fyzickej osobe, ak má licenciu na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 68 ods. 1 písm. b) cit. zák. Právnickej osobe ho podľa § 12 ods. 3 písm. a) bolo možné vydať, len ak mala určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon činnosti odborného zástupcu podľa § 68 ods. 1

písm. c) cit. zák. Z citovaných ustanovení, ale aj samotného § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. potom vyplýva, že každá z týchto troch licencií oprávňovala jej držiteľa na iný spôsob výkonu zdravotníckeho povolania. Pritom zo žiadneho ustanovenia zákona č. 578/2004 Z. z. nevyplýva, že lekárovi, ktorý má zároveň vydanú licenciu na výkon odborného zástupcu a poskytuje zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení - právnickej osobe, zaniká alebo sa prerušuje licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe alebo sa rušia jej účinky. Naopak, táto licencia zostáva naďalej platná a dovoľuje lekárovi voľne si vyberať, či v konkrétnom prípade poskytne zdravotnú starostlivosť na jej základe alebo prostredníctvom určitého zdravotníckeho zariadenia. Preto nie je správny názor žalobcu, že ak povolanie lekára vykonával ako odborný zástupca na základe licencie L1C, nemohol byť samostatne zárobkovo činnou osobou. Naopak, mohol ňou byť, pretože oprávnenia na tieto formy výkonu sú rozdielne a jedno nevylučuje platnosť alebo účinky druhého.

18. Lekár, ktorý bol držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, bol podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. samostatne zárobkovo činnou osobou, ktorej účasť na povinnom nemocenskom a dôchodkovom poistení mohla podľa § 21 ods. 1 a ods. 4 písm. b) cit. zák. zaniknúť buď zánikom tejto licencie alebo tým, že jeho príjem z podnikania a inej zárobkovej činnosti poklesne pod 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v tu prerokúvanej veci zistila, že príjem žalobcu z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti za rok 2007 ani za rok 2008 pod túto hranicu neklesol, takže jeho poistenie týmto spôsobom nemohlo zaniknúť 31. januára 2008. Žalovaná tak správne rozhodla, že žalobcovi zaniklo sociálne poistenie až k 30. júnu 2010, nakoľko žalobca nepodal za rok 2009 daňové priznanie a tak jeho príjem prvýkrát klesol pod zákonom stanovenú hranicu práve v tomto roku.

IV.

Záver

19. Zo všetkých uvedených dôvodov, tak správny súd v prerokúvanej veci rozhodol správne, keď žalobu žalobcu zamietol. Preto kasačný súd jeho kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

20. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca nebol vo veci úspešný a žalovaná síce vo veci úspech mala, no kasačný súd nezistil dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

21. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.